

pradėti dialogą, svarstyti ilgalaikes programas, skirtas baltistikos programų studentų susitikimams ir mainams tarp Baltijos šalių ir Vokietijos universitetų.

Baltistika turėtų egzistuoti didžiausiose Vokietijos miestuose – Berlyne, Miunchene ir kt., juolab kad čia yra didžiausias studijuojančiųjų skaičius.

Baltistai turėtų susirūpinti ir, pasikeitus ekonominei ir politinei situacijai, galvoti apie naujas specialybės organizavimo formas. Pirmiausiai turi būti parengtas naujas planas su konkrečiomis užduotimis ateičiai. Pavyzdžiui, būtų galima baltistiką jungti su kitomis disciplinomis (lyginamosios ar taikomosios kalbotyros, tipologijos, literatūros ir pan.). Taip pat turėtų būti keliamas būsimųjų baltistų profesinės perspektyvos klausimas.

Politikai turėtų siekti, kad įvyktų dvišalių ir daugiašalių diskusijų aukščiausiu lygiu kultūros klausimais. Kitu atveju iškilis grėsmė nacionalinės kultūros paveldui globalinėje kultūrų industrijoje. Vienas iš sėkmingų ir sektinų kultūros politikos pavyzdžių galėtų būti Prancūzija, kurios vyriausybė rūpinasi, kad prancūzų kalba ir kultūra būtų kuo plačiau dėstoma ir studijuojama pasaulyje. Savo kalbos ir kultūros rėmimas užsienyje yra kiekvienos valstybės prestižo ir įvaizdžio svarbi dalis.

Jolanta Guesdon-Vaičiūnaitė

ACADEMIA GRAMMATICORUM SALENSIS TERTIA

Rokiškio rajono Salų dvare 2006 m. liepos 31–rugsėjo 6 d. vyko jau tradicine tapusi trečioji kvalifikacinė mokykla „Europos kalbotyra: kryptys ir metodai“. Visą savaitę buvo klausomasi paskaitų, aktyviai diskutuojama, dalinamasi naujausiomis mintimis, brandinami ateities projektai. Šiais metais pagrindinė pranešimų našta gulė ant Bernhardo Wälchlio (Konstancas), Antono Zimmerlingo (Maskva) ir Axelio Holvoeto (Vilnius) pečių. Istorinės kalbotyros klausimais su vasaros mokyklos dalyviais aktyviai diskutavo Wojciechas Smoczyński (Krokuva). Džiugu, kad į Salas susirinko ne tik gausus Lietuvos akademinės bendruomenės būrys, bet atvyko ir studentų, doktorantų iš Čekijos, Lenkijos, Rusijos, Ukrainos ir Vokietijos. Mokyklos rengimo rūpesčiai teko Lietuvių kalbos institutui ir jo Gramatikos skyriui, finansinę paramą skyrė Lietuvos Respublikos Vyriausybė, Europos socialinis fondas ir Lietuvos valstybinis mokslo ir studijų fondas.

B. Wälchlis mokyklos dalyvius supažindino su bendraisiais šiuolaikinio tipologinio kalbų tyrimo principais, smulkiau panagrinėjo dvi konkrečias temas. Paskaitos pradėtos nuo *Pasaulio kalbų struktūrų atlaso*¹ elektroni-

¹ Martin Haspelmath, Matthew S. Dryer, David Gil and Bernard Comrie (eds.), *The*

nio varianto pristatymo. Prelegentas apžvelgė plačias jo galimybes, pademonstravo, kaip galima efektyviai rasti reikiamą informaciją, kaip ją panaudoti savo tyrimuose, kaip atlase pateikti baltų kalbų duomenys. Be to, svečias pristatė ir trumpai aptarė svarbiausius kalbų tipologijos išteklius, kuriuos šiuo metu galima rasti internete. Kitų paskaitų metu Wälchlis plačiau panagrinėjo dvi konkrečias temas, tirtas tipologiniu požiūriu: skaičiaus kategorijos raišką ir judėjimo veiksmažodžių *eiti, ateiti* (ang. *go, come*) deiktiškumą pasaulio kalbose.

A. Zimmlingas pristatė aktualias sintaksės tyrimų problemas. Pradėta nuo žodžių tvarkos ir jos gramatinių funkcijų, vėliau pereita prie nelengvai sprendžiamų veiksnio ir tarinio apibrėžimo, jų ryšių, raiškos ir tipologijos klausimų. Trečiąją paskaitą prelegentas skyrė labai įdomiai sintaksės ir frazės prozodijos santykių temai ir plačiau pristatė tipologinę klitikų problematiką, nagrinėjo Wackernagelio dėsnio veikimą pasaulio kalbose.

A. Holvoetas mokyklos dalyvių dėmesį atkreipė į kai kurias įdomesnes lietuvių ir latvių kalbų gramatines kategorijas, jų morfosintaksinę raišką. Plačiau nagrinėtas modalumas, evidencialumas ir apibrėžtumas, jų kilmė, sugramatinimo laipsnis, interpretacijos problemos ir paralelės kitose pasaulio kalbose.

world atlas of language structures, Oxford, 2005 (knyga ir kompaktinė plokštelė).

Naujausiomis savo mintimis su kolegomis pasidalijo ir studentai bei doktorantai. Natalija Stojnova (Maskva) pristatė tipologinio veiksmažodžių prefiksacijos tyrimo problematiką, Anna Daugavet (Sankt Peterburgas) nagrinėjo ilgųjų skiemenų ir jų priegaidžių interpretaciją lietuvių ir latvių kalbose, Marija Vakulyč (Kijevas) aptarė lietuviškų vardų trumpinius slavų antroponimijos kontekste. Keletas pranešimų buvo skirta ir aktualioms lietuvių kalbotyros problemoms, plačiau nagrinėjamos *Lietuvių kalbos gramatikos darbu* ketvirtajame tome². Markus Roduneris pristatė skaičiaus kategorijos interpretaciją, kurioje daug dėmesio skiriama dviskaitos klausimui, Loreta Vaičiulytė-Semėnienė nagrinėjo išorinę posesyvumo raišką, o Jurgis Pakerys aptarė veiksmo pavadinimo konstrukcijų sintaksę.

Kaip matyti, savaitę trukusi mokykla tikrai negailėjo akademinio peno visiems susirinkusiems, kurie, reikia tikėtis, ne tik pasisėmė naujų minčių, gavo įkvėpimo tolesniems tyrimams, bet ir atsipūtė nuo rūpesčių keliaudami po vaizdingas apylinkes, pažindami ne tik pasaulio kalbų tipologiją, bet ir unikalią Salų topologiją.

Jurgis Pakerys

² 2006 m. pabaigoje jis išspausdintas: Axel Holvoet, Rolandas Mikulskas (red.), *Daiktavardinio junginio tyrimai*, Vilnius: Lietuvių kalbos institutas (*Lietuvių kalbos gramatikos darbai* 4).